

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**ПРАВОВИЙ ВИМІР
КОНСТИТУЦІЙНОЇ ТА КРИМІНАЛЬНОЇ
ЮРИСДИКЦІЇ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ
ДЕВ'ЯТИ ЮРИДИЧНІ ЧИТАННЯ**

Збірник тез доповідей Всеукраїнської щорічної
науково-практичної дистанційної конференції

Одеса, 17 квітня 2026 року

Одеса
ОНУ імені І. І. Мечникова
2026

УДК 378.4(477.74):340(063)

П685

Укладачі:

кандидат юридичних наук, доцент М. О. Саракуца;
старший викладач О. В. Нарожна.

За загальною редакцією:

доктора юридичних наук, професора Т. В. Степанової;
доктора юридичних наук, професора О. А. Чувакова.

*Рекомендовано до видання рішенням вченої ради економіко-правового факультету
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.*

Протокол № 7 від 29 квітня 2026 р.

П68 **Правовий** вимір конституційної та кримінальної юрисдикції в Україні та світі. Дев'яті юридичні читання [Електронний ресурс] : зб. тез доп. Всеукр. щорічн. наук.-практ. дистанц. конф. (Одеса, 17 квіт. 2026 р.) / за заг. ред. Т. В. Степанової, О. А. Чувакова ; уклад.: М. О. Саракуца, О. В. Нарожна. Електронні текстові дані (1 файл : 1,5 МБ). Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2026. 215 с.
ISBN 978-966-186-400-8

Збірник підготовлено за матеріалами Всеукраїнської щорічної науково-практичної конференції «Правовий вимір конституційної та кримінальної юрисдикції в Україні та світі. Дев'яті юридичні читання», яка відбулась в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова 17 квітня 2026 року.

Призначено для науковців і практиків, аспірантів та студентів з юридичних спеціальностей.

УДК 378.4(477.74):340(063)

*Відповідальність за зміст матеріалів, а також достовірність
поданих даних несуть автори.*

ISBN 978-966-186-400-8

© Автори статей, 2026

© Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова, 2026

Л. А. Остафійчук

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри процесуального права юридичного факультету
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича*

ДО ПИТАННЯ СТРОКУ ЗВЕРНЕННЯ ДО ВИКОНАННЯ ПОСТАНОВ СУБ'ЄКТІВ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах запровадження воєнного стану в Україні суттєво трансформуються механізми реалізації владних рішень, зокрема порядок та строки звернення до виконання постанов суб'єктів владних повноважень. Це зумовлено необхідністю оперативного реагування держави на загрози, одночасно забезпечуючи баланс між публічними інтересами та правами людини.

Строки у виконавчому провадженні слід розуміти як визначені часові межі, впродовж яких учасники провадження зобов'язані або мають право здійснювати певні процесуальні дії чи приймати відповідні рішення. Такі строки, як правило, встановлюються законом, однак у випадках, коли закон прямо їх не визначає, вони можуть бути встановлені виконавцем (ч. 1 ст. 11 Закону України «Про виконавче провадження»).

Законодавство встановлює загальний строк для пред'явлення виконавчих документів до примусового виконання – три роки. Водночас для окремих категорій документів, зокрема тих, де стягувачем виступає держава або державний орган, передбачено скорочений строк – три місяці (ч. 1 ст. 12 Закону України «Про виконавче провадження»).

Стаття 4 Закону України «Про виконавче провадження» визначає, що виконавчий документ повертається стягувачу органом державної виконавчої служби без прийняття до виконання у разі, якщо встановлений законом строк пред'явлення виконавчого документа до виконання пропущено.

Відповідно до пункту 7 частини 1 статті 39 Закону України «Про виконавче провадження», виконавче провадження підлягає закінченню у разі закінчення строку, передбаченого законом для відповідного виду стягнення.

Введення на території України правового режиму воєнного стану вплинуло на строки звернення до виконання постанов органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення у випадках, передбачених законом.

Згідно пункту 10-2 розділу XIII Закону України «Про виконавче провадження», тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення

воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, визначені цим Законом строки перериваються та встановлюються з дня припинення або скасування воєнного стану [1, п. 10-2 розділу XIII].

З одного боку, в силу реальних загроз життю та здоров'ю сторін виконавчого провадження, – це виправдано на тимчасово окупованих територіях, територіях активних бойових дій та постійних обстрілів. На противагу цьому, виникає питання, чи слід залишити таке нормативне регулювання цього питання на відносно безпечних територіях України.

Відповідаючи на це питання, нагадаємо, що розділ XIII Закону України «Про виконавче провадження» було доповнено пунктом 10-2 згідно із Законом України від 15.03.2022 № 2129-IX «Про внесення зміни до розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження» на самому початку повномасштабного вторгнення. Запровадження цієї норми мало на меті захист прав учасників виконавчого провадження в умовах об'єктивної тогочасної неможливості своєчасного вчинення процесуальних дій.

Сьогодні вбачається, що універсальне (тотальне) переривання строків виконавчого провадження на всій території держави не є однаково виправданим в умовах диференційованої безпекової ситуації, а застосування такої норми без урахування конкретних обставин може призводити до порушення принципу правової визначеності.

Зокрема, у регіонах, де відсутні активні бойові дії та функціонують органи державної влади і виконавчої служби, відсутні об'єктивні перешкоди для реалізації права на звернення до виконання постанов. У таких випадках автоматичне переривання строків фактично створює ситуацію невизначеності для сторін виконавчого провадження, насамперед для боржника, який тривалий час перебуває у стані очікування можливого примусового виконання постанови, або й не знання про сам факт існування такої постанови.

Негативними наслідками переривання строків пред'явлення виконавчих документів до виконання на період дії воєнного стану є: 1) невиправдане затягування виконання рішень, що суперечить принципу своєчасності виконання судових та інших юрисдикційних актів; 2) порушення балансу інтересів сторін, оскільки стягувач фактично отримує необмежений у часі період для звернення до виконання; 3) ризики зловживання правами, коли без поважних причин не здійснюється пред'явлення виконавчих документів. Крім цього, від своєчасного виконання постанов суб'єктів владних повноважень

залежить наповнення місцевих бюджетів, на чії рахунки сплачуються штрафи за адміністративні порушення.

Надмірне та невинуватене продовження або переривання строків виконання судових рішень та постанов суб'єктів владних повноважень не відповідає й європейським стандартам ефективного правосуддя.

У цьому контексті обґрунтованою видається позиція, що сам факт запровадження воєнного стану не може автоматично визнаватися універсальною та безумовною підставою для переривання або поновлення строків виконавчого провадження. Така обставина має оцінюватися у сукупності з конкретними факторами, зокрема: місцем перебування сторін; наявністю чи відсутністю бойових дій; фактичною можливістю доступу до органів виконавчої служби; наявністю об'єктивних перешкод (евакуація, окупація, відсутність зв'язку тощо).

Таким чином, збереження чинної моделі універсального переривання строків у виконавчому провадженні в умовах воєнного стану не відповідає принципам правової визначеності, пропорційності та ефективності правосуддя. Доцільним є відмовитися від автоматичного переривання строків пред'явлення виконавчих документів до виконання на всій території України та повернути судам право оцінювати поважність причин пропуску строків звернення виконавчого документа до виконання у кожному конкретному випадку.

Література:

1. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>

М. В. Приймак

здобувачка III курсу, спеціальність 081 «Право»,

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Науковий керівник: *д. ю. н., професор кафедри кримінального права,
кримінального процесу та криміналістики О. М. Миколенко*

ПОНЯТТЯ ПОТЕРПІЛОГО ТА ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ПРАВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Правовий статус потерпілого як одного з ключових суб'єктів кримінального процесу, попри його нормативне закріплення у статті 55 Кримінального процесуального кодексу України (далі - КПК України), вимагає ретельного дослідження. Актуальність цієї проблеми зумовлена тим, що наявні